

Pohjanailakki

Polarblära

Silene involucrata subsp. *tenella*

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, heikkenevä

Koodi: 6181

Rauhoitettu (LSA 471/2013)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): äärimmäisen uhanalainen (CR)

Luonnehdinta

Pohjanailakki on monivuotinen, 10–20 cm korkea ruoho. Kasvilla on kapealehtinen ruusuke ja tavallisesti vain yksi, yläosastaan nystykarvainen ja tahmea varsi. Kukinnossa on 1–3 vaaleaa, hieman punertavaa kapeaa ja pystyä kukkaa. Suomessa esiintyvä muoto eroaa muista Fennoskandian pohjanailakeista muun muassa karvoituksensa perusteella.

Elinympäristö ja levinneisyys

Pohjanailakki on kalkinvaatija, joka kasvaa avoimina pysyvillä kallioiden rapautumapinnoilla, matalasammaleisissa kallionraoissa ja pengermillä. Suomessa lajilla on vain yksi vakituinen esiintymä Kuusamossa Kitkajoen laakson kalliopahdalla. Lisäksi Sallassa on satunnaisluontoinen esiintymä.

Nykytila ja uhkatekijät

Viime vuosisadan alun runsas keräily vähensi Suomen pohjanailakkikantaa. Populaatio koostuu nykyisin noin 200 yksilöstä. Vaikka laji on rauhoitettu ja sen ainoa esiintymä sijaitsee suojelualueella, sitä uhkaa edelleen laitton keräily. Pohjanailakin säilyminen edellyttää kallion rapautumisprosessia, jolloin uutta paljasta kasvutilaa on jatkuvasti saatavilla. Sen populaatiokoko on pienentynyt viime vuosina, koska kasvualusta on sammaloitunut kalliopinnan rapautumisen hidastuttua. Lisäksi populaation suppea-alaisuus tekee sen alttiiksi erilaisille satunnaistekijöille.

Hoitosuositukset

Pohjanailakin kasvupaikka on luonnontilainen. Populaatiota seurataan jatkuvasti. Mikäli sen tilan havaitaan edelleen heikkenevän, tulee esiintymän hoito aloittaa varjostavaa puustoa ja sammalikkoo poistamalla.

Kuva: Tiina Laitinen

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Kurtto, A., Lampinen, R., Piirainen, M., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P. & Väre, H. 2005. Lisäyksiä ja korjauksia Retkeilykasvion neljänteen painokseen. *Lutukka* 21: 41–85.
- Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.
- Jäkäläniemi, A. 2012. Pohjanailakki – polarblära. Teoksessa: Rytteri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. (toim.). Suomen uhanalaiset kasvit. S. 312–313. Tammi, Helsinki.